

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

REKENINGKUNDE

2015

MEMORANDUM

PUNTE: 300

NASIENBEGINSELS:

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde items strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbele penalisering toegepas nie.
2. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien antwoord foutief is, sien die bewerkings wat voorsien is, na.
3. Indien 'n vooraansuiweringssyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie).
4. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
5. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
6. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
7. Waar metodepunte toegeken word vir bewerkings moet merker die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punte toegeken word.
8. Waar metodepunte toegeken word, maak seker dat die kandidate nie volpunte toegeken word vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie.
9. Kodes: f = vreemde items; p = plasing/aanbieding.

Hierdie memorandum bestaan uit 17 bladsye.

VRAAG 1**BANKVERSOENING****1.1.1 KONTANTONTVANGSTEJOERNAAL**

NAAM VAN REKENING GEAFFEKTEER IN DIE ALGEMENE GROOTBOEK	BEDRAG
Rente inkomste/lopende rekening ✓	860 ✓
Krediteurekontrole ✓	1 800 ✓✓
Onttrekkings ✓	2 000 ✓

7

KONTANTBETALINGSJOERNAAL

NAAM VAN REKENING GEAFFEKTEER IN DIE ALGEMENE GROOTBOEK	BEDRAG
Bankkoste ✓	840 ✓
Debiteurekontrole ✓	6 800 ✓
Verlies deur diefstal ✓	16 000 ✓
Versekering ✓	880 ✓

8

1.1.2 BANKVERSOENINGSTAAT OP 31 MEI 2015

	DEBIET	KREDIET
Kt saldo volgens bankstaat		9 175 ✓
Kt uitstaande deposito's 14 Mei 2015		15 500 ✓
29 Mei 2015		20 200 ✓
Dt uitstaande tjeks Nr. 1590	12 600 ✓✓	
Nr. 1660	5 600 ✓	
Nr. 1698	7 555 ✓	
Kt bedrag foutief gedebiteer		880 ✓
Dt saldo volgens bankrekening	20 000 ☑	
	45 755	45 755 ☑

10

OF

Saldo volgens bankstaat		9 175 ✓
Uitstaande deposito's 14 Mei 2015		15 500 ✓
29 Mei 2015		20 200 ✓
Uitstaande tjeks Nr. 1590		(12 600) ✓✓
Nr. 1660		(5 600) ✓
Nr. 1698		(7 555) ✓
Bedrag foutief gedebiteer		880 ✓
Saldo volgens bankrekening		20 000 ☑☑

10

1.1.3 As interne ouditeur is jy nie gelukkig oor die wyse waarop kontant in hierdie besigheid beheer word nie. Identifiseer TWEE probleme en verskaf syfers om jou antwoord te staaf. Gee raad oor hoe hierdie probleme in die toekoms voorkom kan word.

	PROBLEME GEÏDENTIFISEER Probleme ✓ ✓ Syfers ✓ ✓	RAAD ✓ ✓
1	R16 000 kontant is blykbaar verlede maand gesteel.	<ul style="list-style-type: none"> • Verdeling van dienste sodat een persoon as 'n kontrole vir die ander dien • Kontroleer kontant en dokumente van bank gereeld • Vra vir kennisgewing van bank as geld gedeponeer word (sms) • Twee persone behoort die geld in die bank te gaan deponeer (sekuriteit) • Moedig direkte elektroniese oordragte aan i.p.v. hantering van kontant
2	R15 000 moes op 15 Mei gedeponeer wees, maar is nog steeds nie gedeponeer nie. Moontlike oorrol van geld.	<ul style="list-style-type: none"> • Stel 'n beleid vir gereelde, daaglikse deposito's op

6

1.2 KREDITEUREVERSOENING

	REKENING VAN METEOR VERSKAFFERS IN KREDITEUREGROOTBOEK VAN COMET HANDELAARS	REKENINGSTAAT ONTVANG VAN METEOR VERSKAFFERS
Saldo	R10 705	R19 120
A		+1 080 ✓✓
B	+375 ✓	
C	- 200 ✓✓	
D	(2 160 + 2 160) +4 320 (1 punt elk) ✓✓	
E		- 5 000 ✓
Finale saldo	15 200	15 200 ☑

Beide
totale

9

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 2

2.1.1 FABRIEKSBOKOSTE-NOTA

Indirekte materiaalkoste	R11 040
Indirekte arbeidskoste	33 345
Waardevermindering ✓	✓ ☐ 2 945
Diverse uitgawes (8 400 ✓ x 3 ✓ x $\frac{4}{6}$ ✓)	✓✓ 16 800
Water-en-elektrisiteit (34 200 x 70%)	✓✓ 23 940
bewerking een deel korrek	☒ 98 070

10

PRODUKSIEKOSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 30 APRIL 2015

Direkte materiaalkoste (45 000 ✓ x R11,65 ✓✓) Of 699 000 1 punt x 45/60 twee punte	524 250	☒
Direkte arbeidskoste (R327 600 ✓ + 449 280 ✓✓)	776 880	☒
Primêre koste bewerking DMK+DAK	1 301 130	☒
Fabrieksbokoste sien 2.1.1	98 070	☒
Totale produksiekoste bewerking PK+FBK	1 399 200	☒
Goedere-in-bewerking (1 Mei 2014)	18 680	
	1 417 880	
Goedere-in-bewerking (30 April 2015) bewerking	(170 480)	☒
KOSTE VAN PRODUKSIE VAN KLAARPRODUKTE (23 100 x R54)	1 247 400	✓✓

14

2.1.2 Die rekenmeester is van mening dat daar nie behoorlike toesig oor die werkers is nie.

	IDENTIFISEER AFSONDERLIKE PROBLEME Probleme ✓ ✓ Syfers ✓✓ ✓✓	MOONTLIKE OPLOSSING ✓ ✓
Probleem 1	Die werkers het 1 400 uur normale tyd gewerk in vergelyking met 960 uur oortyd; 41% van die ure gewerk, is oortyd. OF Hulle moes 1 920 uur normale tyd gewerk het. Hulle het slegs 1 400 ure normale tyd gewerk.	Werkers behoort gemonitor te word sodat hulle die korrekte getal normale ure werk.
Probleem 2	Die vlak van produksie is te laag. Vir die 2 360 uur gewerk, moes hulle 28 320 (2 360 x 6 x 2) T-hemde vervaardig het. Die onderneming het slegs 23 100 T-hemde vervaardig.	Monitor werkers om te verseker dat hulle twee T-hemde per uur vervaardig.

8

2.2 ZIPHO HOUTWERKVERVAARDIGERS

2.2.1 Behoort die onderneming tevrede te wees met die getal tafels wat in hierdie finansiële jaar vervaardig en verkoop is? Verduidelik. Haal relevante syfers in jou antwoord aan.

Ja ✓ Verduideliking waar eenhede vervaardig met gelykbreekpunt vergelyk word ✓✓

Die onderneming het 6 150 eenhede vervaardig en verkoop. Dit is 570 eenhede meer as die gelykbreekpunt van 5 580 eenhede.

Nee ✓ Verduideliking waar eenhede vervaardig met gelykbreekpunt vergelyk word ✓✓

Die onderneming het slegs 570 eenhede meer as die gelykbreekpunt van 5 580 eenhede (10%) vervaardig. Die wins sal laag wees.

3

2.2.2 Nozipho, die eienaar van die onderneming, se doelwit was om 'n wins van R200 000 vir hierdie finansiële jaar te maak.

Hoeveel tafels moet sy maak om die mikpunt van R200 000 wins te bereik? Verskaf 'n toepaslike berekening om jou antwoord te staaf.

$$\begin{array}{r}
 446\,400 \text{ 1 punt} + 200\,000 \text{ 1 punt} \\
 \hline
 646\,400 \checkmark\checkmark \\
 (150 \checkmark - 70 \checkmark) \\
 \hline
 80 \text{ 2 punte}
 \end{array}$$

= 8 080 eenhede een deel korrek

5

TOTALE PUNTE
40

HOU HIERDIE BLADSY BLANKO

VRAAG 3

3.1.1 Waarvoor staan *EIEU*?

Eerste-in-Eerste-uit ✓

1

3.1.2 Bereken die waarde van die eindvoorraad op 28 Februarie 2015 volgens die EIEU-metode.

1 350 ✓ x R95 ✓ R128 250 ✓ bewerking een deel korrek
 1 350 ✓ x R85 ✓ R114 750 ✓ bewerking een deel korrek
R243 000 ✓ bewerking een deel korrek

7

3.1.3 Die verskaffers het die eienaar ingelig dat die kosprys van sjampoe tot R96 per eenheid sal styg en die vraggeld sal tot R8 per eenheid styg. Bereken die verkoopprijs wat die eienaar vir hierdie goedere sal moet hef om 'n winsopslag van 60% te bereik.

R104 ✓ x $\frac{160}{100}$ ✓
 = R166,40 ✓ bewerking een deel korrek

3

3.1.4 Die versekeringsmaatskappy is bereid om slegs 80% van die totale waarde van die goedere wat deur 'n brand vernietig is, uit te betaal. Bereken die verlies wat in die Inkomstestaat getoon moet word.

1 050 eenhede x R95 x 20% = R19 950 een deel korrek
 99 750 : 2 punte

4

3.1.5 Die eienaar het die eisvorm vir die verlies van voorraad as gevolg van die brand by die versekeringsmaatskappy ingedien. Die getal eenhede wat deur die brand vernietig is, is egter as 1 500 aangetoon. Verduidelik wat jy aan die eienaar oor hierdie versekeringseis sal sê.

Geldige verduideliking ✓✓

- Dit is oneties om betrokke te raak by vals eise in die onderneming. Die versekeringsmaatskappy sal dit nie uitbetaal indien bedrog opgespoor word nie. Hy moet slegs vir 1 050 eenhede eis.
- Hulle kan klandisiewaarde verloor a.g.v. swak publisiteit.

2

3.2.1	NR.	BEREKENINGE	BEDRAG
	(i)	R900 000 – R224 000	R676 000 ✓
	(ii)	R3 200 000 – R2 500 000	R700 000 ✓
	(iii)	Voertuig 1: R240 000 x 25% = R60 000 Maksimum toegelaat: R15 000 – R1 = R14 999 ✓✓ Voertuig 2: R312 000 x 25% = R78 000 ✓✓	R92 999 ☒ Een deel korrek

7

3.2.2 BATEVERKOPE

2014 Nov	30	Toerusting ✓	9 200 ✓	2014 Nov	30	Opgehoopte waardevermindering op toerusting ✓	6 820 ☒ Enige een deel korrek
						(6 400 ✓ + [9 200 ✓ – 6 400 ✓ x 20% ✓ x 9/12 ✓)	
						Verlies met verkoop van bate ✓	250 ✓
						Bank ✓	Balanseer- syfer 2 130 ☒
			9 200				9 200

13

3.2.3 (a) Verduidelik hoe die Vastebateregister jou sal help met jou pligte as interne ouditeur. Verskaf EEN punt.

Enige geldige punt ✓✓

- Fisiese opname moet met register ooreenstem.
- Die interne ouditeur moet die fisiese teenwoordigheid van die items gelys, met die Vastebateregister verifieer.
- Die interne ouditeur sal die lewensduur van die bate kan volg en aanbevelings doen om vervangings betyds te doen.
- Berekeninge van die waardeverminderingbedrae kan gekontroleer word.

2

(b) Die voorraad trollies en mandjies word as 'n vaste bate geklassifiseer. Gee EEN toepaslike rede hiervoor.

Enige geldige punt ✓✓

- 'n Trollie/Mandjie behoort 'n lewensduur van meer as 12 (twaalf) maande te hê.
- Die trollies is nie deel van handelsvoorraad nie.

2

(c) Identifiseer en verduidelik DRIE groot probleme (met syfers) met betrekking tot die beheer van die trollies en mandjies. Verskaf in ELKE geval 'n geldige, praktiese oplossing om die beheer oor hierdie bates te verbeter.	
PROBLEEM MET SYFERS Probleem ✓ ✓ ✓ Syfers ✓ ✓ ✓	PRAKTIESE OPLOSSING OM INTERNE BEHEER TE VERBETER Oplossing verwant aan probleem ✓ ✓ ✓ (Moenie die verbetering van kontrole as 'n oplossing aanvaar nie.)
Getal trollies gesteel is $(148 + 112 - 14 - 210) = 36$. Koste van dié diefstal $(36 \times R2\ 000) = R72\ 000$	Alle trollies gebruik, moet aan onderneming terugbesorg word./Kan 'n fooi instel vir die terugbring van 'n trollie./Beveilig trollies wanneer nie gebruik word nie.
'n Groot bedrag van R16 000 is spandeer aan die herstel van mandjies./In plaas van die herstel van mandjies kon 64 nuwe mandjies aangekoop word.	Voordat mandjies herstel word, oorweeg of dit nie meer koste-effektief sal wees om ou mandjies met nuwes te vervang nie.
Op 'n besige dag is daar nie genoeg trollies en mandjies nie. Vir die 420 klante is daar slegs 210 trollies en 95 mandjies (totaal 305/tekort van 115).	Koop meer mandjies aangesien dit makliker is om te kontroleer en goedkoper is om te vervang (R250).
14 beskadigde trollies is afgeskryf (vervangingskoste is R28 000).	Monitor gebruik van trollies om te verseker dat klante hulle nie misbruik nie.

9

TOTALE PUNTE
50

VRAAG 4

4.1 Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommer neer.

4.1.1	E ✓
4.1.2	C ✓
4.1.3	D ✓
4.1.4	B ✓

4

4.2.1 sien Inkomstestaat op die volgende bladsy.

4.2.2 Gewone-aandelekapitaal-nota

Gemagtig 1 000 000 gewone aandele		
Uitgereik		
✓700 000	Uitgereikte aandele op 1 Mrt. 2014	☒ 5 600 000
✓100 000	Aandele gedurende die jaar uitgereik teen R12 elk	✓1 200 000
✓(160 000)	Aandele teruggekoop (gemiddelde uitreikprys van R8,50 ✓)	☒ (1 360 000)
640 000	Uitgereikte aandele op 28 Feb. 2015	☒ 5 440 000

8

4.2.3 Behoue-inkomste-nota

Saldo aan begin van finansiële jaar	✓	1 368 000
Netto wins na belasting sien 4.2.1	☒	1 260 000
Terugkoop van aandele (160 000 ✓ x 60c ✓) bewerking een deel korrek	☒	(96 000)
Dividende bewerking een deel korrek	☒	(1 080 000)
Tussentyds (700 000 ✓ x 80c) bewerking een deel korrek	☒	560 000
Finaal (800 000 ✓ x 65c) bewerking een deel korrek	☒	520 000
Saldo aan einde van finansiële jaar bewerking een deel korrek	☒	1 452 000

11

4.2.1 PRINCE BEPERK

INKOMSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 28 FEBRUARIE 2015

	Verkope (14 974 000✓x140/100✓– 53 600✓)	☒ 20 910 000
	Koste van verkope	(14 974 000)
5	Bruto wins	☒ 5 936 000
	Ander inkomste	☒ 355 700
	Huurinkomste (374 950 ✓ – 29 500 ✓✓)	☒ 345 450
	Oninbare skulde verhaal	✓ 4 150
	Voorsiening vir oninbare skulde aansuiwering (43 600 – 37 500)	✓✓ 6 100
9	Bruto bedryfsinkomste	☒ 6 291 700
	Bedryfsuitgawes	☒ (4 195 900)
	Ouditeursfooie	147 600
	Advertensies	960 000
	Salarisse en lone (1300 000✓ +17 000✓+ 3 000✓)	☒ 1 320 000
	Direkteursfooie (1 130 000 ✓ + 20 500✓)	✓ 1 150 500
	Verpakkingsmateriaal (76 200✓ – 8 500✓)	✓ 67 700
	Diverse uitgawes	☒ 164 900
	Oninbare skulde (24 000✓ + 42 000✓)	✓ 66 000
	Handelsvoorraadtekort (1 910 000 – 1 890 000)	✓✓ 20 000
	Waardevermindering	✓ 299 200
19	Bedryfswins	☒ 2 095 800
	Rente-inkomste (53 260 ✓ + 25 940✓)	☒ 79 200
		2 175 000
	Rente-uitgawe	✓✓ (375 000)
	Netto wins voor belasting	☒ ✓1 800 000
	Inkomstebelasting	(540 000)
9	Netto wins na belasting	☒ ✓1 260 000

42

TOTALE PUNTE
65

VRAAG 5**5.1 KONTANT GEGENEREER UIT BEDRYWIGHEDE**

Netto wins voor belasting (240 480 + 93 520)	334 000 ✓✓	
Waardevermindering	178 000	
Renteuitgawe	52 000	
Bedryfswins voor veranderinge in bedryfskapitaal	564 000	
Kontantvloeiëverandering in bedryfskapitaal	11 000 ☑	
Verandering in voorraad (262 000 – 194 600)	67 400 ✓☑	
Verandering in ontvangbares (214 000 – 198 000)	(16 000) ✓☑	
Verandering in betaalbares (165 200 – 124 800)	(40 400) ✓☑	
Kontant gegenerer uit bedrywighede	575 000 ☑	10

**5.2 MAXIE BPK.
KONTANTVLOEISTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 28 FEBRUARIE 2015**

KONTANTEFFEKTE UIT BEDRYFSAKTIVITEITE	289 890 ☑	
Kontant gegenerer uit bedrywighede	575 000 ☑	
Rente betaal	(52 000) ✓	
Inkomstebelasting betaal (93 520 ✓ – 2 110 ✓ – 6 300 ✓)	(85 110) ☑	
Dividende betaal (88 000 ✓ + 60 000 ✓)	(148 000) ☑	
KONTANTEFFEKTE UIT BELEGGINGSAKTIVITEITE	(492 340) ☑	
Vaste bates aangekoop (2 568 730 ✓ + 178 000 ✓ – 2 174 390 ✓)	(572 340) ☑	
Beleggings verval (230 000 – 150 000)	80 000 ✓☑	
KONTANTEFFEKTE UIT FINANSIERINGSAKTIVITEITE	160 000	
Opbrengs van aandele uitgereik	1 000 000	
Aandele teruggekoop	(540 000)	
Terugbetaling van lening	(300 000)	
NETTO VERANDERING IN KONTANT EN KONTANT- EKWIVALENTE	(42 450) ☑	
Kontant en kontantekwivalente (1 Maart 2014)	34 700 ✓	
Kontant en kontantekwivalente (28 Februarie 2015)	(7 750) ✓☑	21

5.3.1 Bereken die bedryfsverhouding.

$$413\,600 \checkmark : 239\,850 \checkmark$$

$$= 1,7 : 1 \checkmark \text{ een deel korrek}$$

3

5.3.2 Bereken die skuld-ekwiteit-verhouding.

$$500\,000 \checkmark : 2\,392\,480 \checkmark$$

$$0,2 : 1 \checkmark \text{ een deel korrek}$$

3

5.3.3 Bereken die netto batewaarde per aandeel.

$$\frac{2\,392\,480 \checkmark}{480\,000 \checkmark} \times 100$$

$$= 498,4 \text{ sent } \checkmark \text{ een deel korrek}$$

3

5.4 Op 1 Maart 2014 is addisionele aandele teen R5,00 elk uitgereik. Sal die bestaande aandeelhouers met hierdie prys tevrede wees? Verduidelik. Haal relevante finansiële aanwysers met syfers in jou verduideliking aan.

Ja/Nee ✓

Verduideliking ✓✓ Geldige finansiële aanwysers met syfers ✓✓

Vergelyk 500c uitreikprys met die NBW ✓ of 462c✓

Vergelyk 500c uitreikprys met die markwaarde✓ of 490c✓.

5

5.5 Die direkteure het besluit om 'n groot deel van die lening terug te betaal. Dink jy dit was 'n wyse besluit? Verduidelik. Haal TWEE relevante finansiële aanwysers en syfers aan om jou antwoord te staaf.

Nee ✓

Aanhaal van geldige aanwysers en syfers ✓✓ ✓✓
Skuld-ekwiteit daal van 0,4 : 1 tot 0,2 : 1 (laag gerat)
OOTKA het versleg van 13,2% tot 10,2%.

Verduideliking ✓✓

Die onderneming se opbrengs is laer as die huidige rentekoers op lenings (12%) en is dus negatief gerat.

7

5.6 Behalwe vir die terugbetaling van die lening het die direkteure ander groot besluite geneem wat die kontantsaldo's beïnvloed het. Noem TWEE ander groot besluite (van meer as R200 000) en haal die syfers uit die Kontantvloeistaat aan. Dui in ELKE geval aan hoe die besluit die toekoms van die maatskappy sal beïnvloed.

BESLUIT Besluit ✓✓ Bedrag ✓✓	TOEKOMSTIGE UITWERKING OP MAATSKAPPY Geldige verduideliking ✓✓
Aankoop van vaste bates R572 340 (Verwys na 5.2)	<ul style="list-style-type: none"> • Kapitale groei – belegging in vaste bates sal tot uitbreiding van die ondernemings-aktiwiteite lei • Meer werkskepping • Bedien meer klante wat meer wins beteken
Aandele uitgereik R1 000 000	<ul style="list-style-type: none"> • Finansier uitbreidings • Vergroot die aandeelhouerbasis en dit sal 'n invloed op dividende hê • Verbeter kontantvloei
Terugkoop van aandele R540 000	<ul style="list-style-type: none"> • Groot kontantuitbetalings lei tot oortrokke bank • Kan tot kontantvloei probleme lei

6

5.7.1 Kies die korrekte woord uit dié wat tussen hakies gegee word. Skryf die woord neer en verduidelik jou keuse kortliks.

Maxie Bpk. het 'n (ongekwalifiseerde/gekwalifiseerde/weerhouding van mening-) ouditeursverslag ontvang.

Gekwalifiseerde ✓

Verduidelik jou keuse kortliks.

Verduideliking ✓✓

- Die ouditeure het een onbevredigende item gevind.
- Dit is om die gebruikers/lesers van die finansiële state bewus te maak dat daar 'n probleem is.

1 punt-opsie

- Dit word genoem omdat dit betekenisvol is.

3

5.7.2 Verduidelik die gevolge van hierdie ouditeursverslag vir die hoofbestuurder (HUB) en/of die maatskappy. Noem TWEE punte.

Enige TWEE geldige verduidelikings ✓✓ ✓✓

- Die HUB het prosedures verontagsaam en moet toerekenbaar/ verantwoordelik gehou word.
- Hierdie verslag sal die aanstelling van direkteure deur aandeelhouers beïnvloed.
- Negatiewe punt teen die maatskappy sal die vraag na sy aandele beïnvloed. Dit kan 'n uitwerking op die aandeleprys hê.
- Potensiële beleggers in die maatskappy sal huiwerig wees om te belê.
- Aandeelhouers sal dalk die HUB wil vervang – dit beïnvloed kontinuïteit, maar kan toekomstige vooruitsigte van die maatskappy verbeter.

1 punt-opsie

- Invloed op opbrengs van aandele in toekoms
- Invloed op aandeleprys
- Beeld van maatskappy

4

TOTALE PUNTE
65

VRAAG 6

6.1 DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE

	KREDIETVERKOPE	AUGUSTUS
Mei	42 000	
Junie	49 200	3 936 ✓
Julie	43 200 ✓✓	30 240 ☑
Augustus	33 600	6 720 ✓
		40 896

Kontroleer of
70% van
kredietverkope

Een deel korrek

6

6.2

NR.	BEREKENINGE	BEDRAG
(i)	56 000 een punt (84 000 x 100 ÷ 150)✓ x 25% ✓	14 000
(ii)	61 500 een punt (82 000 x 75%)✓ x 95% ✓	58 425
(iii)	32 000 x 103%	32 960
(iv)	2 904 x 100 ÷ 110	2 640
(v)	- 22 600 – 10 200	(32 800)

☑

Een deel korrek

☑

Een deel korrek

✓✓

✓✓

✓✓

12

6.3.1

Gee EEN rede (met syfers) hoekom die werkers ongelukkig is.

Toepaslike rede ✓ Relevante syfers ✓

- Hulle sal 'n 3% verhoging ontvang terwyl die boekhouer 'n verhoging van (1 800 ÷ 18 000) 10% sal ontvang.
- Die 3% verhoging is laer as die huidige inflasiekoers van omtrent 6%.

2

6.3.2

Gee EEN rede (met syfers) wat Charles kan gebruik om die verhogings wat hy die werkers gaan gee, te regverdig.

Toepaslike rede ✓ Relevante syfers ✓

- Die onderneming ondervind tans 'n kontantvloeioprobleem aangesien die banksaldo na verwagting teen die einde van Augustus 2015 met R120 000 oortrokke sal wees.
- Die totale verkope vir Junie (R89 100) is laer as die begrote syfer (R123 000) en hy verwag dat die neiging sal aanhou.

2

6.4.1

Charles het besluit om in Julie 2015 handelskortings aan spesiale klante aan te bied. Na jou mening, het dit die besigheid bevoordeel? Verskaf syfers om jou antwoord te staaf.

Nee, ✓ werklike verkope was R84 000 in vergelyking met begroting van R108 000 ✓

2

6.4.2 Verduidelik wat jy aan Charles sal sê oor die beheer oor die volgende:

ITEM	KOMMENTAAR MET SYFERS ✓ ✓ ✓ ✓	ADVIES ✓ ✓
Aflewering-koste	Verkope was minder as begroot, so die werklike afleweringkoste moet daal na R8 400.	Ondersoek moontlike bedrog of onbekwaamheid./ Verander die afleweringfirma./ Verhaal die afleweringkoste by klante.
Advertensie-koste	Hy het met R5 000 (R18 000 in vergelyking met werklike R23 000) oorspandeer./Dit het nie tot 'n toename in verkope gelei nie.	Ondersoek hoekom advertensies oneffektief was./Verbeter metode van reklame.

6

6.5.1 Bereken die aankoopprys van die nuwe voertuig.

(R6 250 ✓ x 36 ✓ x 100/90 ✓ = R250 000. Een deel korrek

4

6.5.2 Behalwe vir die deposito wat hy aan sy pa gaan betaal en die maandelikse paaieimente van R6 250, verduidelik hoe die volgende Kontantbegroting vir die tydperk 1 September 2015 tot 31 Oktober 2015 geraak gaan word. Verskaf DRIE punte.

✓✓ ✓✓ ✓✓

Enige DRIE geldige punte, bv.:

- Afleweringkoste betaal aan PQ Afleweraars sal vermy word.
- Petrolkoste moet ingesluit word.
- Salaris van 'n drywer moet ingesluit word.
- Versekering moet ingesluit word.

6

TOTALE PUNTE
40

40

TOTAAL: 300